

מה רע בלהיות הכי חזק?

ההימור הכי מסוכן בטבע נכשל תמיד

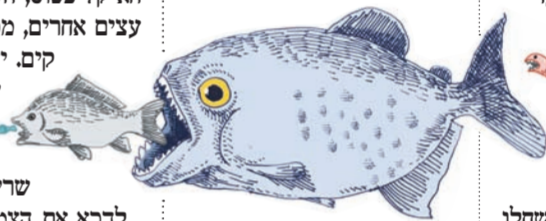
השיעור שהטבע מנסה ללמד אותנו כבר מיליוני שנים הוא שלא כדאי להיות חזק מדי. נרמה לנו שתפקיד האבולוציה הוא להפוך אותנו ליצורים החזקים והעמידים ביותר שישנם, אך למעשה, עמידות מושלמת למצב הקיים היא חולשה מוחלטת כאשר המצב משתנה. היינואריום הם הסיפור הקלאסי: עד לפני 65 שנה הם היו שליט...
טי כדור הארץ. הם היו 'בני' האדם' של עידן המוזוואיקון, בדיוק כפי שאנו השליטים מאז עידן המוזוואיקון. הם נכחדו כולם, כיוון שהיו מצוידים היטב לכל המצבים הקיימים, וכלל לא היו מוכנים לשינויי האקלים שחלו בעקבות האסטרואיד ששפי השערות פגע בכדור הארץ והביא עליהם חורב. הם אינם הרוגמה היחידה. ישנם זני בעלי חיים שהיטיבו לפרוח באזורים קרים בגלל פרוותם העבה, ונכחדו כאשר האקלים השתנה, כיוון שלא היו בהם די פרטים שגולדו עם פרווה דלילה. הדבר התרחש בעבר גם אצל חירדיקים. משחו בכוח רב מדי לא נכון מיסודו, לא ביולוגית ולא תרבותית. אפילו היוונים הקדמונים הכירו בכך, ובכל פעם שאחד מניביריהם נהפך לבלתי מנוצח, אלים כעסו ומצאו דרך

להושיבו במקומו הראוי. ומכתינת התר צאות, ההפתעות שהטבע מומן לנו מפעם לפעם דומות מאוד לכעס האלים.

אבל בטבע כל אסון הוא הוד מנות. אסון הוא האמא של ההודמנויות. הוא הרגע הגדול שבו השחקן המחליף יכול לעלות לבמה. אלמלא האסטרואיד שחיסל את הדינוזאורים, אבות אבותיהם של בני האדם לעולם לא היו מקבלים את ההודמנות שלהם.

כמה זנים בעולם אפילו הפנימו את ההמתנה לאסונות אל תוך הביולוגיה שלהם. ישנם, למשל, כמה סוגים של עצים שבימים רגילים חולקים במשאבים עם סוביבים, אך בנויים למגף רגעי מצוקה. חברי משפחת האיקליפטוס, העמידים לאש יותר מהרבה עצים אחרים, מכילים בתוכם שמנים דליי קים. ישנם אף דיווחים על עצים שהתפוצצו במהלך שריפת.

חומר נפץ בוטני כזה יכול לעודד ולהמיד שריפה שמתפשטת ביעד, כדי לדכא את הצמחים שעמידים לאש פחות מהאיקליפטוס. הם לוקחים סיכון. כל משבר כלכלי יכול להיפתך לשפל ממושך שיח סל את הספקולנטים מכל הצדדים. אולם זו האסטרטגיה של האיקליפטוס, ואם היא תיכשל, התור של המחליפים ארוך.

בעוד שכמה מהזנים החזקים בטבע גפיעים במיוחד לאסונות, אחרים הפנימו ביולוגית את ההמתנה להם. כמה סוגי איקליפטוס מתפוצצים בעת שריפה ומחסיים זנים שפחות עמידים לאש

האם כדאי לנו לבטוח בעצמנו?

מבחנים פשוטים של תפיסה וזיכרון מגלים שלא

מיליונים כבר צפו בוורידאו הוויראלי של ניסוי הגוריי לה והתעמתו פנים אל פנים עם עיוורונם. בסרטון נראה אולם כניסה קטן בבניין, ובו מתרוצצים שישה נערים, שלושה לבושים חולצות שחורות ושלושה לבושים חולצות לבנות, ומתמסרים בייניהם בשני כדורים. הצופה מתבקש לספור כמה פעמים חברי קבוצת החולצות הלבנות מתמסרים ביניהם. צריך קצת להתייחס, אבל המשימה עצמה פשוטה. כעבור כדקה שואלים את הצופה שבע הרצון אם הצליח לספור את 15 המסירות. ואז שואלים אותו אם הבחין בגורילה. מת ברר שבניסוי, שהפורפוסורים לפסיכולוגיה גיה מהרווארד דניאל סימונס וכריסטופר שברים ערכו ב-1999, כמחצית מהצופים כלל לא ראו את האדם המוחפש לגוריי לה שחוצה את המגרש המאלתר, נעמד במרכזו, מתופף על החזה בתנועות טרזן ומטלטל את ראשו כבעת שאגה, ואז יוצא מהצד השני של המגרש. הריכוז במשימה המקורית עיוור אותם לפרט הכה בוולט.

סרטון עדכני שמשחזר את הניסוי עלה לרשת לפני כמה חודשים. הפעם הניסוי מתרחש על רצפה מול

סימונס ושברים ניסויי שדה שבהם אנשים לא הבחינו שכן שיחם התחלף תוך כדי דיבור, ובאתרם מזמינים את הגולש לצפות בסרטון בן דקה, ובסופו מגלים גולש כי פספס חשש התרחשויות לא הגיוניות שאירעו לנגד עיניו

ליכים מסתוריים כגון היפנוזה או העלאת מנת המשכל על ידי האזנה למוזרט. יש לנו מוח של הולכי רגל בעולם של אוטו סרדרות. ובקיצור, נוד הבריאה איננו כל כך מוצלח, אבל משוכנע בכשנוע פנימי עמוק שהוא כן.

הספר אפילו מציע ניתוח אלטרנטיבי לסיפורי מעשיות של פוליטיקאים שמשי פצים את ההיסטוריה של עצמם. הוא טוען לנגד עינינו.

ספרם החדש של סימונס ושברים שהי תפרסם בארצות הברית, "הגורילה הנ"עלמת ועוד דרכים שבהן האינטואיציות שלנו מוליכות אותנו שולל", מוקד דש לכתימת העיוורון העצמיים בתפיסה האנושית. הכתמים האלה, האופן והכמות שבהם אנחנו מחמיצים, מפספסים, מאבי רים וחוכים, עצומים מעבר למה שאנחנו מסוגלים לתאר או להבין. אנחנו עיוורים גם לזה, והספר והאתר המלווה אותו, theinvisiblegorilla.com, מראים את חומרת המצב במחקרים, ניסויים וסרטוים, שלפרקים דומים יותר למופע קסמים מאשר להרצאה בפסיכולוגיה: הם מציגים ניסויי שדה שבהם אנשים אינם שמים לב שכן שיחם התחלף תוך כדי השיחה באדם אחר. הם מציגים סרטון בן 40 שניות שבו שתי נשים משוחחות ביניהן, ומפתיי עים את הצופה כשהם מגלים לו לבסוף שלנגד עיניו התרחשו תשעה דברים לא הגיוניים. כל הממצאים מתכנסים למסי קנה חשובה: אנחנו, בני האדם, מבחינים במעט פריטים בעולם סביבנו, אבל חיים באשליה שאנחנו מבחינים בהרבה. אנחנו מדמינים ובטוחים שהו זיכרון, נתקלים בצירוף מקרים ובטוחים שגילינו קשר סיבתי. אנחנו נוטים להאמין בתד

מטרת המחברים להזהיר אני שים מפני האינטואיציות ותחושות הבטן שלהן. כאשר אנחנו נוהגים ומקלדים הרעד SMS, גם אם אנחנו משוכנעים שאנחנו נמצאים בשליטה, אנחנו טועים. וכן גם כאשר אנחנו ממוקדים לחלוטין בכביש. אנחנו לא יודעים מה אנחנו לא רואים, עד שזה פוגע בנו.

למרות השעוע שבניסויים, הספר אינו משובב נפש. הוא מציג את חולשת מראה העיניים אבל לא מציע תרופה או תוכנית אימונים. הוא שולל את הבשרה שבכרביהמכר של העיתונאי מלקולם גלא דוול, "ממבט ראשון", שממליצה להקשיב לאינסטינקטים ולתחושות בטן, וממליץ בחום על מבט שני ושלישי, הוראה בכורותנו והימנעות מקפיצה למסקנות. הספר הזה ממליץ לנו לא לבטוח בעצמנו, ובדרכנו למסקנה לכפות על עצמנו חיל, רעדה והיירות.

מחפ' רפאלי הוא ראש מרכז שגיא ובית הספר לניהול באוניברסיטת חיפה sheizaf.rafaeli.net

מה הלאה

1

היסטוריה: כיצד המערב ניצח? התשובה, כנהוג, היא לוקיישן, לוקיישן, לוקיישן. השאלה, הפעם, היא כיצד המערב - איחופה וארצות הברית - זכה בכוח הגמגומה עולמית - מוחלטת ב-500 השנים האחרונות. ההיסטוריון איון מוריס טוען במגזין "Today History" שסיפור כוחה של אירופה ועלייתה של אמריקה הוא סיפור של גיאוגרפיה, קווי רוחב וטמפרטורות. אה, כן, וגם קצת מזל.

http://bit.ly/akxsqM

2 טכנולוגיה: המתחרה הצבעוני של קינדל

חובבי גאדג'טים ואנדרדוגס (האם יש באמת שילוב כזה? איכשהו זה לא מרגיש נכון) מוזמנים לבחון את הדגם החדש והצבעוני של Nook, קורא הספרים הדיגיטלי מבית בארנס אנד נובל. עבור מי שלא מצליח להחליט בין התכניחות של הקינדל לכדאוין של האיפד, זה עשוי להיות פתרון מעניין. 250 דולר.

http://bit.ly/9WVPcY

3 חופשה: תחליטו שבשילי

האתר Wanderfly מאים להפוך לסנסציה החדשה בתחום התיירות המקוונת, בזכות גישתו ההוליסטית והמדויקת לחופשות. משימתו היא לצמצם למינימום את מגוון האטרקציות שאיתן אנחנו נאלצים להתמודד בתכנון החופשה, באמצעות התאמה אישית של חופשות מאי ועד תי, על פי תחומי עניין.

http://bit.ly/dqpbNH

4

אייפון: תגררו אותי לגיהנום

אפליקציית ההאלחין הזאת הנפכה מהר מאוד כלחידו הוויראלי של הרגע בזכות הדיוק המרשים שבו היא הופכת חברים ומכרים למפלצות משוגעות, זומבים וערפדים מגעילים. טיפ: כדי שזה יהיה מצחיק באמת, חייבים שאפשר יהיה לכוות מי נמצא מאחורי המפלצות. 0.99 דולר.

http://bit.ly/aH1vQJ

5 אופנה: אידס אכפת לי

החורף בדרך, ועמו שני דגמים חדשים בשיתוף הפעולה הפורה בין אידס למעצב גרמי סקוט. "שני דגמים חדשים" זה קצת אנדרסטייטמנט. מדובר בעליל פרווה ורודות וחומות עם דובונים אקסצנטריים שקופצים מהמקום שעד לא מזמן היה בו הלשון של הנעל. נא להתארגן.

http://bit.ly/9RGJ8w

6

אלכוהול: וויסקי שאסור לפספס

מדריכי אלכוהול מיועדים לרוב למועדון אקסקלוסיבי של שתיינים שלא מעוניינים שחובביים יבנסו להם לטריטוריה. המדריך החדש של איון באקסטון, "101 סוגי וויסקי לשותח לפני שאתה מת", מיועד דווקא לחובביים שרוצים להרגיש ולא פספסו כלום. יעיצוב נהדר ומחיר סימפטי: 13.5 דולר באמזון.

http://bit.ly/abspxv

7 אספרסו: אילי מנסה לחזור

מכונת האספרסו החדשה של אילי, Y1, נותנת פייט רציני למכונות של נספרסו בכל הנוגע ליעיצוב מודרני ונקי. הבסיס הרחב שלה משמש גם כמקום לאחסון וחימום הכוסות, והמשאבה מספקת לחץ של 19 בר, אם זה אמר לכם משהו. 295 דולר.

http://bit.ly/bYEldU